

Gaudium a Rok české hudby*V. Šilhán*

Letošní rok byl vyhlášen rokem české hudby. Podnětem byla „kulatá“ výročí jednoho z našich nejvýznačnějších skladatelů – Bedřicha Smetany (2. března 1824 Litomyšl – 12. května 1884 Praha). Gaudium tomuto hudebnímu velikánovi zasvětilo koncert, pro který nacvičilo a dne 18. října provedlo pod „taktovkou“ Vládi Součka za spoluúčinkování sborů Radost a Pueri gaudentes Smetanovu kantátu Česká píseň. O tom ale i v jiném článku tohoto čísla.

Že jsou Češi muzikálním národem však svědčí nejen Smetanova velikost, ale existence dalších stovek, ne-li tisícovek skvělých skladeb mnoha posledních století, pocházejících z rukou a hlav českých mistrů, jejichž jména často neznáme nejen my Češi, ale ani muzikologové okolních zemí.

Svět ovšem obdivuje nejen Bedřicha Smetanu, ale i Janáčka, Martinů, především však Antonína Dvořáka. Jeho Novosvětská symfonie je na programu symfonických orchestrů celého světa a především Largo z 2. věty této symfonie je považováno za jednu

z nejkrásnějších melodií na světě. Téma Larga zpopulárnělo natolik, že vznikla celá řada jeho instrumentálních, ale také vokálních úprav. Nejznámější z nich je aranžmá s názvem „Goin' Home“, které v roce 1922 vytvořil Dvořákův někdejší americký student William Arms Fisher (1861-1948). K jeho vzniku poznamenal: „*Jako hudebník z povolání nemám velkou důvěru v různé úpravy děl slavných skladatelů. Jednoho letního dne roku 1922 přede mě kdosi položil klavírní úpravu Larga a já si ji čistě z nostalgických důvodů přebral. Jak tak hraji, zničehonic se mi v hlavě vynořila slova: „Goin' home - I'm going home“. Poznamenal jsem si je a později jsem je doma v souladu se svým vnitřním hlasem zpracoval.*“

Jarní zájezd do Dánska byl příležitostí k tomu, aby i Gaudium tuto úpravu Dvořákova Larga nacvičilo. V době nácviku poslal Bohdan mailem svůj komentář k této úpravě Dvořákova Larga, včetně překladu dodatečného textového podkladu. Bohdanův komentář je součástí článku, který následuje za pojednáním o celé symfonii, vytvořeným na základě informací z Wikipedie (viz dále). Stěžejním příspěvkem Gaudia (ale i sborů Radost a Pueri Gaudentes) Roku české hudby však bylo provedení Smetanova monumentálního díla Česká píseň v říjnu letošního roku. O tomto činu však více v následujícím článku M. Dolejší.

Rok české hudby v sále Martinů

Marie Dolejší

V květnu letošního roku uběhlo čtyřicet let od mé maturity. Není lehké na to číslo vůbec pomyslet, ale je to tak. Jednou součástí maturity tehdy byla slohová práce z českého jazyka. Témata byla dána celostátně, byla do poslední chvíle tajná a vyhlášovala se v den maturitní písemky ráno rozhlasem. Jedno z očekávaných témat bylo tehdy také překvapivě hudební - byl to totiž rok 1974, tedy rok 150. výročí narození Bedřicha Smetany a 90. výročí jeho úmrtí, a tento rok byl vyhlášen Rokem české hudby. Mimochodem - maturita dopadla dobře.

Pak uběhlo těch již zmíněných čtyřicet let a ejhle - opět byl vyhlášen Rok české hudby. Skoro nikdo si nepamatoval, že to tu už bylo, když jsem o tom říkala Vládovi Součkovi, tak se strašně divil. Ale ta maturita, to se nedá zapomenout.

Asi tak uprostřed těch čtyřiceti let jsem se stala členkou Gaudia, a tak se stalo, že ten letošní Rok české hudby jsem mohla oslavit

aktivně, protože Gaudium spoluúčinkovalo na slavnostním koncertě na HAMU v sále Martinů, kde kromě něj účinkovaly Radost a mužská část Pueri Gaudentes.

O tom, že nás tato událost čeká, jsme se dozvěděli na jaře. Že každý sbor zazpívá něco samostatně a na závěr všichni dohromady Smetanovu Českou píseň. Příprava České písně začala, ale protože Vláda na jaře delší dobu marodil, moc nepokračovala. Práce zintenzívněla na soustředění a Vládi se postupně začala zmocňovat stoupající nervozita, protože to, co jsme předváděli, bylo asi hodně daleko od jeho představ. Ve finále byly vypsány tři společné zkoušky, kde nás sice Vláda docela chválil, ale bylo zjevné, že nervozita ho pořád hodně trápí.

A pak přišel večer 23. října, sál Martinů byl plně obsazen. Program otevřela Radost se sbormistrem Honzou Pimerem za klavírního doprovodu Jitky Nešverové, po nich vystoupilo Gaudium se sbormistryní Zdenou za doprovodu Jitky, sou-

boru zobcových fléten Denisy Višňákové a klarinetisty Jiřího Mráze. První část programu zakončili pánové z mužské části Pueri Gaudentes v čele s Liborem Sládkem, za doprovodu sličné houslistky Sárý Pulcové.

Následovala přestávka a pak ...

Na pódium nastoupily všechny tři sbory, ke klavíru zasedly Jitka Nešverová a Denisa Nováková, k varhanám Ondřej Bernovský.

A před tento dav přišel Vláda Souček a zazněla **Česká píseň**. Krásně,

husí kůži měli snad všichni, ať v publiku nebo na pódiu. Program zakončilo Smetanovo Proč bychom se netěšili a následovalo standing ovation, kterým se v Česku zrovna nehýří, takže když publikum při potlesku vstane, je to

opravdu vysoká pocta.

S Českou písní jsem zažila něco podobného jako kdysi s Jarní romancí. Nejdřív to byly noty, skladba se dávala dohromady a moc mě to nebavilo. Jenže pak jsem si tu věc poslechla na nahrávce. A pak znova a znova, protože to bylo nádherné. Tohle jsou možná nepatřičná silná slova, ale opravdu se mi úplně změnil vztah k těm skladbám.

Mimochodem, příští rok uplyne 165 let od Fibichova narození a 115 let od jeho úmrtí. Sice to není úplně kulaté výročí, ale což takhle fibichovský koncert s Jarní romancí a Mší F-dur?

Píseň česká

Bohdan Maslowski

Psal se rok 1860 a Čechách se právě začínaly dít věci! Po deseti letech tuhého absolutismu spojovaného se jménem Alexandra Bacha, které asi dost připomínalo období „normalizace“ po roce 1968, se opět otevřela cesta k ústavnímu vládnutí. Nastalo všeobecné tání, v němž se začal bouřlivě rozvíjet národní a spolkový život. Není náhodou, že povícero tradičních českých spolků teď nedávno slavilo 150. výročí od svého vzniku. Kromě Sokola (a třeba taky Jednoty českých matematiků a fyziků) byl to například i Hlahol, který byl založen (jako mužský sbor) v roce 1861.

Prázdniny 1860 trávil šestařicetiletý Bedřich Smetana v Obříství na Mělnicku. V té době už čtvrtým rokem působil v Göteborgu jako ředitel tamější filharmonie a domů do Čech jezdil vždy na prázdniny. Přesto že byl ve Švédsku ctěným a uznávaným hudebníkem (a to-mu taky odpovídalo jeho materiální zajištění), bylo mu jasné, že chce zpět do Prahy. Göteborg bylo sice bohaté, ale ve srovnání s Prahou přece jen provinční město.

Smetana se nikdy s tamějším prostředím nesžil, se švédštinou měl velké potíže...ale právě se podruhé oženil, vzal si o generaci mladší Betty, o kterou už dlouho usiloval, a tak prožíval své šťastné období. Mimochodem, čekala ho poslední švédská sezóna a sňatek s Betty (který se později ukázal spíše jako omyl) k tomu zřejmě přispěl.

A tedy léto 1860 byla ta správná doba, aby se Smetana rozpomněl na návrh svého bývalého žáka dr. Ludevíta Procházky, který ho přemlouval ke komponování českých vlasteneckých sborů. Text České písně katolického kněze Jana Jindřicha Marka znal ze studentských let. Texty tohoto básníka s uměleckým pseudonymem Jan z Hvězdy byly zhudebňovány často.

A tak vznikla první verze České písně – jako mužský sbor. Není divu, ženské pěvecké spolky v té době ještě neexistovaly, ale mužské se v této společenské situaci začaly rodit jako houby

po dešti. Významný byl zejména pražský Hlahol, jehož sbormistrem se stal načas i Smetana (v roce 1863).

Spolu se Smetanou se na vedení Hlaholu podílel i Ferdinand Heller, který později vedl i smíšený sbor a dal podnět Smetanovi, aby skladbu upravil. Ten tak učinil v roce 1868 a zhudebnil Českou píseň pro smíšený sbor s doprovodem klavíru (poprvé takto zazněla o dva roky později v podání 400 zpěváků).

Byl to rok, kdy měla premiéru opera Dalibor, která se setkala s chladným přijetím a spustila štvanici na Smetanu (v té době kapelníka Prozatímního divadla) jako na „wagneriána“ a hrobaře české tvorby – v čase, kdy Smetana byl na vrcholu tvůrčích sil. Vrhli se na něj všichni ti ublížení, kterým náročný kapelník a ostrý kritik Smetana šlápl na kuří oko, a taky starší generace obrozenců, reprezentovaná zejména Riegerem, kterým Smetana zřejmě nepřípadl dost pokorný, což taky nebyl. Rýsovalo se i politické rozdělení, Smetana byl výrazným stoupencem vznikající mladočeské strany.

Naposledy se Smetana ke skladbě vrátil r. 1878 a opatřil ji ouverturou a orchestrálními mezihrami, čímž ji proměnil v kantátu. V témže roce ji provedl na Žofíně Adolf Čech s divadelním sborem a orchestrem Prozatímního divadla.

To už byl skladatel dva roky u své dcery Žofie v myslivně v Jabkenicích, hluchý a trpící na tinitus – vracející se hluk v hlavě, přecházející ve hřmot.

Je zvláštní, jak se skladba klene nad podstatnou částí Smetanova života, od nadějných počátků k nelehkým koncům.

Pro nás může být přitom zajímavé, že v tištěné podobě se skladba poprvé objevila v r. 1882 v úpravě pro „čtyřruký“ klavír, v níž jsme ji provedli také my.

Co říci k obsahu, který všichni dobře známe? Ocituje několik vět ze zdroje [1]:

„Po monumentální ouvertuře beethovenovské ražby se v první části vypráví o zpěvu v chrámu Páně, druhá oslavuje lásku a jaro, ale i „jaro“ vzrůstající se české společnosti, třetí zpěv písní ve spolcích, čtvrtá je apoteózou všech typů české písně, zvláště vlastenecké. Kantátu nesou rysy monumentality i neobyčejného Smetanova smyslu pro dramatickosti, kterou projevila tak geniálně ve svých operách. Je dána už rámem I. a IV. části (smíšený sbor),

do něhož je v „barevném“ kontrastu zasazen sebevědomý mužský sbor, který svým charakterem připomíná známé číslo z Prodanky „To pivečko je věru božský dar“, a nesmírně pohyblivý a líbezný ženský sbor se svěžím textem. Poslední větou je oslaven vlastenecký význam písně, který byl ve Smetanově době velmi silný. Dodnes má Česká píseň výrazný symbolický ráz a je uváděna při slavnostních příležitostech.“

Takový popis jistě velmi dobře rezonuje s pocity mnoha z nás. A na závěr jsem si nechal to nejlepší – nechme promluvit toho, kdo nás naučil k těmto vyšším stanům zalétat.

„Tímto koncertem se mi splnil už druhý můj velký sbormistrovský sen.“ říká Vláda Souček a pokračuje: „Před pár lety jste mi splnili ten prvý - provedením krásné Fibichovy Jarní romance a druhý sen - to bylo letošní perfektní provedení České písně. Opravdu, byly to dva sny už z mého sbormistrovského „mládí“ před desítkami let, kdy jsem dokonce neredně uvažoval (to ještě Gaudium nebylo na světě) provedení dětským sborem (což samozřejmě nebylo možné). Asi je vidět, že ve sborové práci jsem spíš takový poeta, a proto jak Vrchlický, tak Jan z Hvězdy mi velmi „seděl“. A proto jsem za realizaci těchto náročných snů Gaudiu nesmírně vděčen!“

Tak tohle se Gaudiu určitě dobře poslouchá. A být vděční – to je hlavně na nás.

[1] <http://www.psad.cz/printart.php?id=46>

Antonín Dvořák - Novosvětská symfonie

Ve světovém kontextu nejpopulárnější Dvořákovo dílo vzniklo v prvním roce skladatelova pobytu ve Spojených státech amerických. U jeho zrodu stála ideální konstelace okolností: silné dojmy z nového prostředí, finanční nezávislost, pocit „velvyslance“ české hudby a skladatelovy ambice dokázat, že nezklame očekávání. To vše zastihlo Dvořáka na vrcholu jeho tvůrčích sil a přispělo ke vzniku díla mimořádných kvalit. Novosvětská je autorovou symfonií devátou a zároveň i poslední (v dějinách hudby je devítka číslicí téměř magickou: řada světových skladatelů dospěla v počtu dokončených symfonií ke stejnému číslu, např. Beethoven, Schubert, Bruckner, Mahler). Symfonie měla být důkazem skladatelovy teorie o možnostech využití charakteristických prvků černošské a indiánské hudby pro vznik tzv. americké národní školy, která v době Dvořákova pobytu ve Spojených státech fakticky neexistovala.

Symfonie je dílem mistrovské profesionální suverenity. Soulad obsahu a formy je dokonalý, čtyřvětá struktura je vystavěna s neomylnou architektonickou zdatností. Mimořádná působivost díla tkví v nevšední zpěvnosti a lapidárnosti užitých témat, strhující rytmičtější, výrazové čistotě, živelním temperamentu a vzájemné vyváženosti všech těchto složek. Charakteristickým znakem kompozice jsou časté reminiscence na témata z předchozích vět ve vrcholných místech každé větě následující, což je princip, který dává symfonii její homogenní výraz. Dvořák tento postup použil již mnohokrát předtím, ale nikdy jej neuplatnil s takovou důsledností a promyšleností.

Premiéra nové Dvořákovy symfonie byla očekávána s neobyčejným napětím, obzvláště po rozruchu, který už o půl roku dříve vyvolala skladatelova veřejná prohlášení o černošské a indiánské hudbě jako základu pro americkou národní hudební školu. Newyorský tisk již v předstihu přinesl řadu článků o novém díle, dokonce s notovými ukázkami některých témat. Podle místních zvyklostí předcházela samotné premiéře veřejná generální zkouška, která se konala 15. prosince 1893 v odpoledních hodinách. Přestože ten den silně pršelo, už od poledne se podél Carnegie Hall táhla fronta dychtivých zájemců o vstupenky. Generální zkouška byla zcela vyprodaná, Dvořák se svojí rodinou se jí ale nezúčastnil, společenská etiketa žádala, aby se objevil až na premiéře. Svoji vstupenku prý věnoval někomu, kdo si velmi přál slyšet jeho nové

dílo. Deník *New York Herald* přinesl z generální zkoušky obsáhlou reportáž, v níž se k symfonii vyjádřila řada předních hudebníků. Dirigent Anton Seidl, který dílo s Newyorskou filharmonickou společností nastudoval, prohlásil, že by symfonie měla „*mladé americké skladatele povzbudit k tomu, aby pokračovali stejným směrem, který jim tak úspěšně ukázal dr. Dvořák, a postarali se tak o vznik opravdu národní školy hudební skladby.*“ Hudební skladatel Victor Herbert na otázku, zda bude mít symfonie vliv na hudební budoucnost země, odpověděl: „*Ano, pokud skladatelé budou Dvořáci.*“

Samotná premiéra, která se konala následujícího dne, 16. prosince 1893, se stala vrcholnou kulturní událostí sezóny a pro Dvořáka představovala největší triumf jeho umělecké dráhy. O přijetí, kterého se symfonii dostalo, nejlépe svědčí jeho vlastní slova z dopisu nakladateli Simrockovi: „*Milý příteli Simrocku! Úspěch symfonie 15. a 16. prosince byl velkolepý; noviny říkají, že ještě nikdy žádný skladatel nedosáhl takového triumfu. Byl jsem v lóži, hala byla obsazena nejlépeším obecenstvem z New Yorku, lidé tak mnoho tleskali, že jsem se musel z lóže děkovat jako král (nesmějte se!). Vy víte, že se snažím takovým ovacím raději vyhnout, ale musel jsem to udělat a ukázat se!..*“ Skladatelův syn Otakar, který byl premiéře rovněž přítomen, zaznamenal ve svých vzpomínkách atmosféru večera takto: „*Zájem o vstupenky na slavnostní premiéru Novosvětské symfonie byl tak mimořádný, že by k plnému uspokojení zájemců musela i tak obrovská Carnegie Hall několikrát násobně zvýšit počet sedadel. Všechny noviny se předháněly v úvahách, zda tatínkova symfonie určí další vývoj americké hudby a předem tak dílo obklopily jakousi aurou jedinečnosti. Úspěch byl tak obrovský, že se jeho velikost vymykala běžným lidským představám, a jistě slouží ke cti amerického publika, jakým způsobem dokázalo ocenit hudbu žijícího skladatele. Již po první větě zcela neočekávaně propukl dlouhotrvající potlesk. Po úchvatném Largu druhé větě lidé vůbec neumožnili pokračování, dokud tatínek nevystoupil na pódium, aby přijal ovace nadšených posluchačů už uprostřed díla. Po skončení symfonie lidé doslova šileli nadšením. Snad dvacetkrát musel tatínek vystoupit s dirigentem Seidlem na pódium a přijímat díky uchváceného publika. Byl šťastný.*“

Úspěch symfonie byl okamžitý a trvalý. Dílo se brzy stalo pevnou součástí repertoáru symfonických orchestrů a dirigentů v Evropě, Americe i Austrálii. První provedení symfonie na evropském kontinentu se odehrálo 21. června 1894 v Londýně, v Čechách zazněla skladba poprvé 20. července 1894 v Karlových Varech, pražská premiéra se konala 13. října 1894 za řízení autora v Národním divadle.

Podle článků na internetu zpracoval V. Šilhán

Goin' Home

Bohdan Maslowski

Milí přátelé,

chtěl jsem napsat pár poznámek ke skladbě Goin' Home, kterou se právě učíme, třeba někomu přijdou vhod...tím otextováním je to vlastně spirituál a to je pro mě srdeční záležitost, tak mi to odpusťte. Vlastně jsem chtěl o spirituálech časem něco napsat do Audite, ale to už asi nespátří světlo světa.

Předně, pokud jde o výslovnost: Zde v příloze jsem vypsal pár méně obvyklých slov s vysvětlením a pár dalších poznámek, to je zejména pro ne-milovníky angličtiny. Myslím ale že si z té "černošské" výslovnosti nemusíme zase tak moc dělat. Vůbec mi přijde, že američtí zpěváci "vážné" hudby vyslovují angličtinu poměrně hodně "britsky". Ne-li přímo skoro italsky, jako někdy Paul Robeson. O tom se lze snadno přesvědčit na youtube. Nevím, čím to je, a pokud o tom někdo něco víte přesnějšího, tak se prosím podělte. Možná je to podobný efekt, jako že ostravský koncertní zpěvák asi nebude český text zpívat v ostravském nářečí. V jiných žánrech (třeba v country) je to samozřejmě úplně jinak. V podstatě když někdo bude zpívat se standardní anglickou výslovností, věřím, že se nic nepozná. Ono to asi není náhoda, řada těch odchylek vzniká právě na těch "zvucích mezi", takže jejich smícháním vznikne ten správný zvuk.

A ještě k obsahu: Slova jsou tedy o tom, že půjdu domů...ale hlavně jsou o tom, že půjdu na věčnost, jak to bývá u většiny spirituálů. A tam budu konečně doma, svobodný a mezi přáteli. Podobně jako u Deep River, kde je to metafora o odchodu Židů z Egypta, jak už se blíží zaslíbené zemi.

Pro ty, co tolik nekamarádí s angličtinou, zde je překlad:

Jdu domů, ...jednoho tichého, klidného dne půjdu domů. Není to daleko, jen kousek, skrz otevřené dveře. Všechnu práci mám hotovou, starosti jsem odložil, už se nebudu bát. Máma mě tam očekává, otec taky čeká. Spousta lidí se tam shromáždila, všichni přátelé, co jsem znal...Nic neztrácím, jen získávám, už žádná starost ani bolest, už nebudu klopýtat na cestě. Už nemusím toužit, kdy ten den přijde, už se nebudu toulat bez cíle. Jitřenka mi svítí na cestu, neklidné sny skončily. Stíny odešly, starý den je pryč. Skutečný život právě začal, ten už neskončí. Úplně bdělý a s úsměvem, jdu dál a dál. Není to daleko...

Přiznám se, že mě z toho trochu mrazí.

Zákulisní dobrodružství aneb Co divák netuší

Zuzana Zajícová

Někdy je to fakt adrenalin, vylézt před diváky na jeviště.

Každý, kdo se někdy nějak prezentoval před publikem, zažil určitě perné chvílky, o kterých diváci nemají ani tušení. Někdy tedy i ten divák sezná, že je něco jinak, než má být, ale o tom dnes nebude řeč.

Náš smíšený sbor Gaudium Praha není profík. Jsme jen parta lidí, co zpívají a co jim to dohromady pěkně zní. Myslím, že zpíváme krásně a že se to líbí nejen nám, ale i posluchačům.

Letošní podzimní sezónu jsme zahájili koncertem v Loretě. Paráda! Krása! Sice jsme zpívali přesilovku (více zpěváků než posluchačů), ale co už. Loreta je tak krásná, že zpívání samotné stačí k euforii, přestože počet posluchačstva je nepatrný. Jelikož jsem vesnickou řepou a do matičky Prahy dojíždím, přiletěla jsem do Lorety na poslední chvíli, na konec zkoušky před koncertem. Při samotné zkoušce sedělo v lavicích dost turistů, leč ti se posleze zvedli a odešli objevovat další krásy české architektury. Já jsem byla lehce vykořeněná a nějak jsem si popletla svůj

hlasový part. Normálně jsem tam zapěla úplně jiný hlas! Myslím, že to byl tenor...no jo...naštěstí jsem se vzpamatovala a na koncertu jsem se správně začlenila mezi altíky, kam po právu patřím.

Naše sbormistryně mě bedlivě sledovala a já jen doufala, že ne proto, že bych probůh zpívala falešně! Po koncertu ke mně spěchala a otázala se, jestli je mi dobře, že jsem celá zelená a že se bála, abych s sebou během produkce nešvihla. Příště pojedou o autobus dřív, to jsem si svatosvatě slíbila.

Po Loretě následoval koncert pro sokoly. Ti uctili osmého října památku svých padlých kamarádů. Kladly se věnce, zpívali jsme hymnu. Po kladení jsme pro Sokoly měli koncert. Pečlivě vybraný repertoár za doprovodu klavíru. Na klavíru pilně doma trénovala Maruška několik týdnů předem.

Než jsme měli nastoupit před posluchače, stáli jsme v zákulisí a já sledovala, jak se na pódiu snaží Vycpálkovci. No, na pódiu byli Vycpálkovci, leč klavír nikde! Honem jsem tu zprávu zvěstovala naší sbormistryni Zdeně. Rozběhli jsme se na všechny strany, prohledali jsme celý Michnův palác, až jsme klavír objevili schovaný v malé místnosti a zastavěný horou skříní a židlí... A bylo po pečlivě připraveném repertoáru...

Vylezli jsme na pódium a Zdena vysvětlila nastalou situaci. Sokolové pochopili. Pomocí tiché pošty jsme se vždycky dozvěděli, co budeme momentálně zpívat a koncert se moc povedl. Prostě jsme dobří! Maruška pak dostala kytku za to, že neměla připravený klavír, přestože pilně trénovala.

No a minulou neděli jsme jeli na celý den do Kutné Hory. Tam na nás čekal spřátelený smíšený sbor Tyl, s nímž jsme měli koncert v samotné svaté Barboře.

Kutná Hora je krásná! Počasí bylo jako malované, hospoda U Dačických plná skvělé krmě a samotné město prostě jedna velká krása. Kutná Hora mě nadchla.

Při zkoušce před koncertem se opakovala situace z Lorety. Spousta turistů poslouchala, jak zkoušíme. Vznikly oprávněné obavy, že zase odejdou a zase bude přesilovka. (Naštěstí obavy se ukázaly být lichými, Barbora byla plná!)

Je dobrým zvykem, že sbory zpívají i společnou skladbu. My se sborem Tyl jsme se domluvili na Halleluja od Händla. Samotný koncert měl být zpíváný dole, společná skladba pak na kúru.

Oba sbory se promíchaly, dirigent dal pokyn, varhaník se opřel do varhan a Händelovo Halleluja se neslo monumentálně pod nádhernou klenbou svaté Barbory. Pokud jsme pěli pořád dokola haleluja, bylo všechno ok. Jenže...v momentě, kdy se skladba rozjede a nastoupí i jiný text, něco bylo jinak. Bylo to...divné. Někde se stala

chyba! Zarazili jsme se nejen my, ale především sbormistr. Představte si, že náš sbor zpíval anglicky a sbor Tyl latinsky! Co teď? Sbormistr rozhodl, že není čas na hrdinství, že prostě budeme zpívat oba sbory to, co známe, a posluchač si to přebere. Naštěstí je v Barboře milosrdná akustika a mladý varhaník je plný síly, tudíž slíbil, že bude hrát jako o život.

Dopadlo to dobře. Koncert byl jeden z nejkrásnějších v dějinách našeho sborového zpívání a posluchači byli nadšení. Představte si, že nikdo nic nepoznal a prý byla slyšet jasná angličtina...

Tak to vidíte. Zpívání je nejen radost, ale někdy i velké dobrodružství!

Abyste si i vy mohli vychutnat krásu, zde je odkaz na Halleluja...v angličtině.

<https://www.youtube.com/watch?v=76RrdwElnTU>

*

Jo a taky jen tak mimochodem se nám mezi tím vdala Dana Kortusová, dnes už tedy Kovandová

Polední běžci

Zuzana Zajícová

Někdy se prostě běžet musí. Někdy je to výzva.

Pavel byl běžec. Sportovec tělem i duší. Vždycky, když si s Markétou povídali o běhání, svítily jim oči a mně, neběžci, vysvětlovali, jak je běh pro ně důležitý, jak pročistí hlavu, jak se stal součástí jejich života.

Pavel s Markétkou se domluvili, že spolu poběží Běchovice. Pavel potřicáté, Markéta poprvé.

Pavel i Markétka patří do Gaudia, kam patří i já. Smíšený sbor Gaudium, kamarádi, co spolu zpívají a mají se rádi.

Jenže...život není procházka růžovým sadem. Pavel už běh dokončil. Svůj třicátý ročník už nepoběží...

Seděli jsme po zkoušce v Žumpě - hospodě, kam chodíme vždycky, a Pavlova židle byla prázdná. Pili jsme na Pavlovu památku a Markétka najednou řekla: „Já ty Běchovice dám. Poběžím za Pavla.“

Najednou jsme všichni ožili. Nápad běžet Běchovice se nám zalíbil a všichni, co neběháme, jsme začali Markétce závidět. Mohla pro Pavla ještě něco udělat! Nevím, kdo tehdy vyslovil myšlenku, že bychom mohli běžet všichni. A protože nejsme všichni běžci tak dobří, jako je Markéta a jako byl Pavel, vymysleli jsme štafetu. Deset z nás poběží, ostatní budou na trati fandit a před startem Pavlovi zazpíváme!

Režie se ujal Milan. Běchovice totiž nejsou uzpůsobené na běh štafetový, a tak musel Milan zažádat o výjimku, musel sehnat povolení pro dva vozy, které budou štafetové běžce rozvážet na mety a pak je i svázat k cíli, zkrátka to byl jeho organizační majstrštyk. Markétka se přihlásila do kategorie „muži veteráni“ protože neběžela za sebe, ale za Pavla! Číslo, které dostala, bylo číslem štafetovým. Místo kolíku si našich deset statečných předávalo číslo.

Jarka měla geniální nápad! Budeme mít jednotná trička. Nejen běžci, ale všichni, kteří se Běchovic zúčastní.

Abyste si nemysleli, že je to jednoduché. Milan zorganizoval svoz všech běžců i neběžců, zajistil, abychom mohli zpívat před startem a aby všichni běchovičtí běžci věděli, proč a za koho běžíme tak nezvyklou disciplínu.

Mě vyzvedla v mé domovské vísce Hanka a cestou ještě nabrala Milana a Honzu. Nakonec jsme se všichni sešli na startu.

Konferenciér vysvětlil, proč je najednou mezi muži veterány, připravenými vyrazit jako první, na startu smíšená skupina, oblečená do bílých triček. Pak nám předal mikrofon a my zazpívali. Zazpívali jsme Pavlovi i všem běžcům pro radost...

Bára byla jediná mezi stovkami mužů veteránů. Na trati po prvním kilometru převzala symbolickou štafetu Hanka, pak Honza, Dana, Jana, druhý Honza, Lucka, druhá Jana, Markétka a nakonec Jarka.

V cíli jsme čekali my ostatní; někteří z nás dorazili trochu se zpožděním, neb běžet z Běchovic na Žižkov je rychlejší než tam dojet složitě autem.

Mise byla splněna. Běžci dostali diplom a pak jsme se sešli všichni v hospodě U Študáka. Dali jsme si na Pavlovu počest panáka a někteří z běžců slavnostně prohlásili, že příští ročník poběží celých deset kilometrů.

Nevím, jaký čas naše štafeta uběhla, jestli jsme Pavlovi neudělali ostudu. V každém případě jsem na své kamarády pyšná a dnes vím, že běhání je opravdu radost, i když pro mě už nedostižná.

Milí moji kamarádi, děkuju, že vás mám...

Z galerie autorů našeho repertoáru

Michna z Otradovic Adam (*30.06.1600 - †16.10.1676)

O životě Adama Václava Michny z Otradovic (asi 1600-1676) toho mnoho nevíme. Jak naznačuje přídomek, pocházel z málo významného, byť starobylého šlechtického rodu. Narodil se v Jindřichově Hradci, vystudoval tam na jezuitské koleji a ani potom město neopustil, i když měl styky s Brnem, Prahou, Olomoucí a dalšími městy. Živil se počestnými a váženými měšťanskými povoláními: byl varhaníkem, učitelem hudby a zpěvu. Kromě uměleckých aktivit měl ale pan Adam ještě jedno, prozaičtější a patrně velmi výnosné povolání - byl majitelem vinného šenku. K jeho hmotnému zabezpečení přispěl sňatek s bohatou měšťanskou dcerou Zuzanou Cimmermannovou, s níž prožil dlouhé a zřejmě spokojené manželství. Když v roce 1671 zemřela, oženil se Michna i přes svůj vysoký věk ještě téhož roku podruhé s Terezií Kateřinou Eppinauerovou, která se postarala nejen o něj, ale také o šenk, protože byla takříkajíc "od řemesla".

Zdá se tedy, že Adam Michna prožil poklidný a celkem spokojený život, a ten jako by se odrážel i v atmosféře jeho hudební a literární tvorby. Z jeho děl se dodnes zachovaly tři soubory: *Česká mariánská muzika* (1647), *Svatoroční muzika aneb Sváteční kancionál* (1661) a *Loutna česká* (snad 1653). První dva jsou soubory duchovních písní, třetí lze popsat jako mysticko-erotickou lyriku. Česká mariánská muzika je - jak sám název napovídá - souborem písní oslavujících Pannu Marii, Svatoroční muzika je chválou svatých. Michna však nepíše žádné vzletné a vyumělkované ódy, ale opěvuje Matku Boží, Boha a světce obrazy jako vystřiženými z lidových písní. V jeho textech se to hemží květinami, ptáky, háji a lesy, vinicemi, poli a loukami, zkrátka každodenními skutečnostmi. Některé z jeho písní jsou tak líbezné, že byly opisovány, přejímány do nejrůznějších výborů a kancionálů a šířeny tak dlouho, až zlidověly; dokladem je například vánoční píseň *Chtíc, aby spal*.

V kontrastu k těmto prostým obrazům však Michna užívá i řady tehdy módních slov, přejatých z cizích jazyků. Kontrasty jsou

vůbec Michnovou oblíbenou metodou; v křesťanských básních například klidně používá obrazy z antiky. Rád také popisuje "světské" detaily vzhledu a nechává svaté osoby - zcela v rozporu s doporučovanou křesťanskou skromností - vychvalovat sebe samé.

Do trochu jiné kategorie než první dva soubory patří písně z Loutny české. Jde o soubor milostných a tanečních písní, v němž je postupně zachycen celý "proces" vedoucí ke svatbě: výběr partnerky, namlouvání, svatební přípravy a nakonec sňatek. Michna tuto zjevně milostnou poezii uvádí - jak bylo v baroku častým zvykem - do dobově přijatelnějších souvislostí vztahu duše a Krista, církve a Boha. Takovým básním se říkalo mysticko-erotické, protože jejich autor v nich vyjadřoval lásku k Bohu, pocíťovanou až s fyzickou intenzitou. Milostné obrazy v Loutně jsou ale tak konkrétní a živé, že jistě nevycházely jen z mystického zážitku. Dá se říci, že Michna úrovní svých duchovních skladeb dalece překonal nudnou a vyumělkovanou světskou milostnou poezii své doby.

Zdroj: <http://www.cesky-jazyk.cz/zivotopisy/adam-michna-z-otradovic.html>

Jan z Hvězdy

Marie Dolejší

Taky jste si všimli, že text České písně napsal Jan z Hvězdy? Mně dost vrtalo hlavou, kdo to vlastně byl, jméno vypadá jako ze středověku, obsah básně spíš ukazuje na národní obrození. Není ale nic jednoduššího si informace vygooglit (naopak neobtížnější aspekt je vzpomenout si, že to chci udělat). Na Wikipedii jsem našla toto:

Jan Jindřich Marek, křtěný jako **Jan Nepomuk Amadeus Marek** (4. listopadu 1803 Liblín - 3. listopadu 1853 Kralovice) byl český obrozenecký kněz a spisovatel. Svá díla publikoval pod pseudonymem **Jan z Hvězdy**.

J. J. Marek se narodil do rodiny učitele Františka Marka. Vystudoval v gymnáziu v Plzni, dvouletý kurz filozofie a v roce 1826 dokončil studia teologie. Z období studií pochází Markův pseudonym, neboť byl často učitelem Minikatim káran za nepozornost: „Jene, jste zase ve hvězdách.“

Stal se knězem proti své vůli na přání přísného otce. Většinu svých děl vytvořil během svého čtrnáctiletého působení na kozojedské faře (1832 - 47). Pamětníci prý o něm vyprávěli jako o muži společenském. Rád docházel do Liblína, kde se stýkal s proslulými vlastenci Vilímem hrabětem z Wurmbrodu a vrch-ním liblínského panství básníkem Václavem Jaromírem Pickem. Rád také konával z Kozojed výlety na Libštejn, Krašov a Kaceřov. Svě básně a povídky uveřejňoval v časopisech Květy české, Vlastimil, Časopis Českého musea, Bibliotheka zábavného čtení, Jindy a nyní aj. V letech 1843 - 47 vyšly v 10 svazcích jeho sebrané spisy. Látku si vybíral hlavně z české minulosti, přítomnost ho nevábila. V roce 1847 byl přeložen do Kralovic. Tam v 50 letech zemřel na vodnatelnost. „Živ byl Bohu, svým a vlasti zdejší farář z Hvězdy Jan, spisy jeho, květy krásné, zdobí vlastenecký lán“, hlásá nápis nad jeho hrobem.

První literární pokusy spadají do období střední školy v Plzni, za jeho univerzitních studií Markovi vyšly první dvě knihy. Při psaní povídek respektoval historická fakta, ale snažil se, aby byly poučením pro současnost. Povídky prodchnuté romantikou se téměř blíží pohádkám a jsou tak srozumitelné i pro děti. Vzorem Marka byl skotský autor Walter Scott.

Obliby ve své době dosáhly básně Návrat z Palestiny, Muromská korouhev, Slepého krále smrt nebo Horymírův skok, z povídek Radomíra nebo Čechové před Mediolánem.

Některé Markovy básně byly zhudebněny, např. báseň **České písně** zhudebnil Bedřich Smetana hned třikrát - poprvé v roce 1860 jako mužský sbor, podruhé v roce 1868 jako kantátu pro smíšený sbor a klavír a naposledy v roce 1878 pro orchestrální doprovod - dále ji zhudebnil neznámý autor, Franc, J. L. Zvonař a E. Vašák. Zhudebněny byly také básně Jarní, Ranní, Večerní či Kozácký pochod.

PROGRAMY KONCERTŮ POSLEDNÍHO OBDOBÍ:

Program koncertu Sepekův, kostel Jména P. Marie, dne 10. 8.

B. Smetana: Česká píseň: část I.
Anonym 14. stol.: Buoh Všemohúcí
Sv. Tomáš Akvinský: Pange Lingua
G. F. Haendel: Cantorum iubilo
J. K. Vaňhal: Missa Pastoralis-Gloria
Z. Lukáš: Messe Breve-Sanctus

A. Dvořák: Mše D-Dur, Lužanská: Gloria
 J. S. Bach: Magnificat: Sicut locutus est
 W. A. Mozart: Ave Verum
 A. Dvořák: Going Home
 V. Singh: Medieval Gloria
 M. L. Lighfoot: Pie Jesu
 A. Dvořák: O Sanctissima
 G. Young: Alleluia
 Spirituál: I know the Lord

Program koncertu v pražské Loretě 13. 9. 2014:

úvod: Z. Lukáš: Sanctus
 před evangeliem: Anonym 14. stol. : Buoh všemohúcí
 obětování: Gounod : Ave Maria (Ivanka Lukášová)
 přijímání: Sv. Tomáš Akvinský: Pange lingua
 A. Dvořák: O Sanctissima
 závěr: J. S. Bach: Sicut locutus
 po mši koncert: V. Singh: Medieval Gloria
 Bill Douglas: Deep Peace
 Ze sbírky T. Susata: Rondo
 J.K.Vaňhal: Missa Pastoralis-Gloria
 Dvořák: Gloria ze mše D-dur
 B. Smetana: Česká píseň I.
 G.Young: Aleluja

Program slavnostního koncertu k Roku české hudby 18. 10.

Anonym 14. stol. : Buoh všemohúcí
 Ze sbírky T. Susata: Rondo
 Anonym 16. st.: Pavana
 A. Michna: Matky Boží slavná nadání
 A. Michna: Svatební věneček
 A. Michna: Nebeští kavalérové
 B. Smetana: Česká píseň
 B. Smetana: Proč bychom se netěšili

Program k památnému dni sokolstva 8. 10. Michnův palác

během kladení věnců: Slovenská a Česká hymna
 v koncertním sále A. Dvořák: Napadly písně
 P. Řezníček: Před muzikú
 J. Krček: Což se mě má milá
 Z. Lukáš: Už ho vedou Martina
 J. Suk: V nový život

Toto číslo připravil díky laskavosti přispěvatelů Vladimír Šilhán.
 Spolupracovali M.Dolejší, M.Poláčková, B.Maslowski, R.Vagnerová a Z.Zajícová.
 Foto J.Vlková, O.Vagner, J.Sirotek, L.Kovanda a další členové sboru.
 Další příspěvky a připomínky zasílejte na adresu Gaudium Praha, Jankovcova 37,
 170 00, Praha 7, případně e-mailem (sbor@gaudiumpraha.org, Vsilhan@centrum.cz)
 Toto číslo vyšlo dne 6. prosince 2014